

Informationsmaterial

Impulser, tips och underrättelser mellan samverkande myndigheter mot välfärdsbrottslighet inom tandvården

Innehåll

Syfte med materialet	2	Roller och uppdrag	9
Vill du veta mer?	2	Välfärdsbrottslighet	10
Bakgrund MUR Igeln	3	Välfärdsbrottslighet inom tandvård	12
Allas problem	3	Exempel: Lämna tips	13
Begrepp	5	Exempel 1	14
Impuls/tips	5	Exempel 2	15
Underrättelse	5	Exempel 3	16
Det statliga tandvårdsstödet	6	Exempel 4	17
Vad är det statliga tandvårdsstödet?	6	Exempel 5	18
Vem betalar ut det statliga tandvårdsstödet?	6	Exempel 6	19
De regionala tandvårdsstöden	7	Hur lämnar du tips?	20
Vad är de regionala tandvårdsstöden?	7		
Vem betalar ut de regionala tandvårdsstöden?	7		
Uppdrag, roller och välfärdsbrott	7		

Syfte med materialet

Materialet är framtaget för att öka kunskapen om välfärdsbrottslighet inom tandvården och samverkan mellan myndigheter och därmed en ökad förståelse för vilka tips, impulser och underrättelser som kan skickas och hur det går till.

Du som tar del av detta material arbetar troligen som kontrollutredare på Försäkringskassan, handläggare på Skatteverket, Arbets-

förmedlingen eller som beställare av tandvård på en region, eller kommer på annat sätt i kontakt med tandvård i ditt arbete.

Materialet ska ses som vägledande och kunskapshöjande. Materialet är inte en fullständig beskrivning av alla tips som kan och behöver lämnas och berör inte heller hur man gör exempelvis polisanmälningar eller anmälningar till IVO.

Materialet har sin grund i följande bestämmelser:

- **Lagen om underrättelseskyldighet (2008:206) (FUT).** Regionerna omfattas i dagsläget inte av lagstiftningen.
- **Lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet (2016:774) (LUS).**
- **Sekretessbrytande bestämmelser** i 10 kap.27 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL).
- **Regionen är skyldig att underrätta Skatteverket om misstanke om felaktig folkbokföring.** Underrättelseskyldighet enligt 32 c§ folkbokföringslagen (1991:481).
- **1 juli 2024 kom en ny lag om uppgiftsskyldighet – Lag (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.** Tipslämning utifrån denna lagstiftning berörs inte i informationsmaterialet men lagstiftningen infördes under MUR Igeln projektid och bör således nämnas. Lagstiftningen kan komma att öppna upp möjligheterna till att lämna fler tips, impulser och underrättelser men det är i nuläget oklart kring hur och vilka uppgifter.

Vill du veta mer?

För mer information om projektet MUR Igeln och för att ta del av projektets slutrapport kontakta MUR-kansliet:

forsakringskassan-
murkansliet@
forsakringskassan.se

Bakgrund MUR Igeln

MUR- Motståndskraft hos Utbetalande och Rättsvårdande myndigheter, mot missbruk och brott i välfärdssystemen- är ett nätverk som bildades 2019. I nuläget deltar 25 myndigheter i samarbetet som syftar till att förstärka den gemensamma förmågan att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen och förebygga och beivra bidragsbrott.

Projektet MUR Igeln syftar till för att öka myndigheternas förmåga att identifiera vårdgivare inom tandvård med högre risk för utnyttjande av välfärdssystemen. Genom förbättrad kunskap, samverkan och tydliggörande av impulsvägar vill projektet öka tips, impulser och underrättelser mellan myndigheterna.

Allas problem

Välfärdsbrott är ett hot mot demokratin och är därmed allas problem. Välfärdsbrott ökar i omfattning och drabbar såväl statliga myndigheter, regioner och kommuner. Medborgarnas tillit till välfärdssystemen påverkas negativt när utvecklingen av välfärdsbrott övergår mot en strukturerad, organiserad brottslighet. Denna negativa utveckling behöver motverkas med ökad kraft.

Projektet MUR Igeln syftar till att öka myndigheternas förmåga att identifiera vårdgivare inom tandvård med högre risk för utnyttjande av välfärdssystemen

Begrepp

Impuls/tips

Impulser och tips är misstanke om felaktigheter som kan komma från både interna och externa parter. Impulserna/tipsen kan handla om att det föreligger misstankar om felaktiga utbetalningar eller skattefusk.

Underrättelse

Underrättelser skickas mellan myndigheter inom ramen för lagen om underrättelseskyldighet (2008:206). Om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp, ska en underrättelse skickas. Regionen är skyldig att underrätta Skatteverket om misstanke om felaktig folkbokföring, underrättelseskyldighet enligt 32 c § folkbokföringslagen (1991:481).

Det statliga tandvårdsstödet

Vad är det statliga tandvårdsstödet?

Stödet riktar sig till den vuxna befolkningen, fr.o.m. det år patienten fyller 24 år (20 år från januari 2025).

Stödet består av tre delar: allmänt tandvårdsbidrag (ATB) och ett högkostnadsskydd, och ett särskilt tandvårdsbidrag (STB).

STB är ett bidrag för förebyggande tandvård till personer som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning riskerar försämrade tandhälsa.

Vem betalar ut det statliga tandvårdsstödet?

Försäkringskassan.

Det är patienten som har rätt till tandvårdsstödet, men Försäkringskassan betalar ut stödet till vårdgivaren som gör ett avdrag på vårdgivarens pris motsvarande den tandvårdsersättning och de tandvårdsbidrag som betalats ut. Det förutsätter att vårdgivaren är ansluten till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd.

Anslutning till systemet kräver att vårdgivaren lämnar uppgifter om personer med

bestämmande inflytande i verksamheten, verksamhetschef, behandlande tandläkare eller tandhygienister, och ange om personerna varit verksamma hos en tidigare ansluten vårdgivare. Anslutning kräver också ett godkännande för F-skatt. Försäkringskassan kan under vissa förutsättningar neka anslutning samt avansluta vårdgivare från det statliga tandvårdsstödet.

De regionala tandvårdsstöden

Vad är de regionala tandvårdsstöden?

De regionala tandvårdsstöden riktar sig till personer där förutsättningarna för en god tandhälsa är försämrade till följd av viss långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. De riktar sig också till de med ett varaktigt omfattande behov av vård- och omsorg.

Det betalas även ut till patienter från hälso- och sjukvården som behöver en särskild tandvårdsinsats som ett led i en sjukdomsbehandling.

Tandvårdsstöd till barn och unga vuxna (som ännu inte kan ta del av det statliga tandvårdsstödet) är också regionalt.

Vem betalar ut de regionala tandvårdsstöden?

Regionerna.

De regionfinansierade tandvårdsstöden till vuxna betalas ut direkt till vårdgivaren och patienten betalar patientavgift som vid öppen hälso- och sjukvård. Tandvård till barn och unga vuxna är avgiftsfri.

De regionala tandvårdsstöden för vuxna personer med särskilda behov regleras i

tandvårdslagen (1985:125). Lagstiftningen ger patienten möjlighet att själv välja vilken vårdgivare som ska utföra behandlingen, så länge vårdgivaren är ansluten till det statliga tandvårdsstödet. Det innebär att vårdgivaren måste vara ansluten till det statliga tandvårdsstödet för att få ersättning från regionen. Regionerna kan inte teckna avtal, exempelvis för så kallad nödvändig tandvård och tandvård vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

Flera regioner följer lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) för barn- och ungdomstandvården. Då tecknar regionerna ett eget avtal med vårdgivaren, och har möjlighet att säga upp avtalet om vårdgivaren inte följer villkoren.

I regionernas uppsökande verksamhet för att nå ut till äldre och funktionshindrade ingås avtal enligt lag (2016: 1145) om offentlig upphandling (LOU). Det är dessutom en patientgrupp där regionen delar ansvar med kommunerna. Det arbetet kan utföras i egen regi, det vill säga folktandvården i den egna regionen.

Uppdrag, roller och välfärdsbrottslighet

När du misstänker att tandvårdsstöd utbetalats felaktigt kan du också misstänka annan välfärdsbrottslighet.

Tandvårdsstödet beskrivs lite närmare eftersom det är centralt för MUR Igeln.

För att veta vad olika myndigheter och organisationer vill få för tips och underrättelser behövs en kunskap kring uppdrag och roller. Beskrivning av uppdrag och roller, samt exempel på vad olika myndigheter och organisationer utreder inom välfärdsbrottslighet och som kan ha koppling till tandvårdsstödet beskrivs därför på sidorna framöver.

För att veta vad olika myndigheter och organisationer vill få för tips och underrättelser behövs en kunskap kring uppdrag och roller

Roller och uppdrag

Myndighet/Organisation	Roll och uppdrag
Skatteverket	Skatteverket ska bidra till att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn, bidra till ett väl fungerande samhälle och utföra sina uppgifter på ett sätt som är rättssäkert, kostnadseffektivt och enkelt för både allmänhet och företag samt motverka brottslighet.
Arbetsförmedlingen	Arbetsförmedlingens övergripande och långsiktiga uppdrag är att effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft. Arbetsförmedlingen ska prioritera dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Arbetsgivare kan få ekonomiskt bidrag som stöd om de anställer en person som är inskriven som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen och har varit utan arbete en längre tid, har en funktionsnedsättning eller är nyanländ i Sverige.
Försäkringskassan	Försäkringskassan är en förvaltningsmyndighet för de delar av socialförsäkringen och andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av Försäkringskassan. Verksamheten består huvudsakligen i att besluta och betala ut sådana förmåner och ersättningar som myndigheten ansvarar för. Försäkringskassans uppdrag innefattar även att säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs, och att motverka bidragsbrott.
Ekobrottsmyndigheten	Ekobrottsmyndigheten, EBM, är en åklagarmyndighet med uppdrag att bekämpa ekonomisk brottslighet, även kallat ekobrott. Här jobbar åklagare, poliser, utredare och administratörer.
Sveriges kommuner och regioner	SKR är en politiskt ledd arbetsgivar- och intresseorganisation för Sveriges alla kommuner och regioner. SKR driver medlemmarnas intressen och erbjuder stöd och service.
Regionerna	Regionerna planerar, beställer och följer upp tandvårdsverksamheten för barn- och ungdomstandvård samt de regionala tandvårdsstöden till vuxna med särskilda behov.

Välfärdsbrottslighet

Myndighet/Organisation	Vad utreder vi?
Skatteverket Folkbokföring	<ul style="list-style-type: none">• Felaktig folkbokföring.<ul style="list-style-type: none">– Skatteverket kan utreda när man misstänker att folkbokföringen inte är korrekt. Kan till exempel handla om att personer inte är folkbokförd på rätt adress eller att man fortfarande är folkbokförd i Sverige trots att man flyttat utomlands.• Folkbokföringsbrott.
Skatteverket Beskattning	<ul style="list-style-type: none">• Tilldelar företagen F-skatt samt följer upp att företagen uppfyller kraven för F-skatt<ul style="list-style-type: none">– F-skatt kan återkallas om det finns brister, till exempel att olika redovisningar till Skatteverket inte lämnas sköts eller att man har skatteskulder som inte är betalda.– Signal om återkallelse av F-skatt lämnas på ett eller annat sätt vidare till andra aktörer.• Utreder olika typer av skattefusk såsom oredovisade inkomster och oredovisade löner, utreder att redovisningen i moms och arbetsgivardeklarationer är korrekt.• Utreder Skattebrott (i de fall där vi har stött på mer omfattande fusk/felaktigheter).<ul style="list-style-type: none">– I de fall Skatteverket vid en utredning har upptäckt felaktigheter och fattat ett beslut, t ex att ett företag har misskött sina skyldigheter och till exempel påförts skattetillägg för att ha lämnat oriktig uppgift till Skatteverket, kan andra intressenter ta del av beslut och motivering till beslut genom att begära ut detta som en allmän handling. Skatteverket har en Lista över uppgifters sekretesskydd – Rättslig vägledning – Skatteverket där det framgår vilka uppgifter som är offentliga.
Arbetsförmedlingen	<p>Felaktiga utbetalningar inom insatser och program, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ekonomiskt stöd till arbetsgivare i form av arbetsgivarstöd så som lönebidrag, nystartsjobb.• Insatser till arbetssökande i form av arbetspraktik, arbetsmarknadsutbildning.• Förmedlingsinsatser i form av matchningstjänst med en leverantör.

Välfärdsbrottslighet

Myndighet/Organisation	Vad utreder vi?
Försäkringskassan	<p>Inom statliga tandvårdsstödet utreds:</p> <ul style="list-style-type: none">• Felaktiga utbetalningar från det statliga tandvårdsstödet.• Åsidosättande av regler om det statliga tandvårdsstödet.• Utredning kring patientens kostnad och betalningar.• Utredning om vården är utförd enligt vetenskap och beprövad erfarenhet.• Försäkringskassan utreder felaktiga utbetalningar av ett 40- tal ersättningar och bidrag, till exempel sjukpenning, föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning.
Ekobrottsmyndigheten	<ul style="list-style-type: none">• Utreder och lagför ekonomisk brottslighet kopplad till näringsverksamhet, till exempel bokföringsbrott, skattebrott och penningtvätt.
Regionerna	<ul style="list-style-type: none">• Felaktiga utbetalningar från de regionala tandvårdsstöden.• Åsidosättande av regler om de regionala tandvårdsstöden.• Granskning av vårdgivare och betalningar, inför avtal och genom efterhandsgranskningar.• Vid efterhandsgranskning kontrolleras om tandvården är utförd enligt vetenskap och beprövad erfarenhet.• Överser och reglerar genom regionens regelverk för de regionfinansierade tandvårdsstöden.• Regionen utför även fördjupade uppföljningar kring hälso- och sjukvård som finansieras av regionen.

Välfärdsbrottslighet inom tandvård

Form	Tillvägagångssätt
Utnyttjade personnummer	Oseriösa aktörer som har fått tillgång till personuppgifter har genom otillåtna slagningar i Försäkringskassans fråga/svar-funktion utnyttjat personnummer för att rapportera in påhittade behandlingar för patienter som aldrig varit hos vårdgivaren.
Överdrivna behandlingar och påhittade behandlingar	<p>Vårdgivare inom tandvården har rapporterat in större eller fler åtgärder än som faktiskt utförts, rapporterar åtgärder innan de är slutförda, eller rapporterar tandvård som aldrig genomförts på patienten för att få utbetalningar från till exempel det statliga högkostnadsskyddet.</p> <p>Vårdgivare kan också utföra tandvård som inte är stödberättigad, till exempel kosmetisk tandvård, men i systemen rapportera in en behandling som ger rätt till stöd.</p> <p>Patientens rätt till bidrag är beroende av att patienten har betalat för vård. Betalningsmetoder som gör det svårt att avgöra vem som gjort inbetalningen förekommer inom tandvården, som kontantbetalningar och factoring.</p>
Bolags- och företrädarkaruseller	<p>Företrädare och andra som varit aktiva hos en oseriös vårdgivare inom tandvården startar nya bolag och försöker på olika sätt dölja att de har inflytande över det nya bolaget. Närstående och andra personer som inte tidigare varit anslutna till Försäkringskassans system används som målvakter och har utåt ansvar för vårdgivarens verksamhet.</p> <p>Alla utbetalningar till vårdgivare som till exempel ansluts till Försäkringskassans system efter att avsiktligt uppgett falska uppgifter, eller för möjlighet att ingå avtal med regionen genom att ange falska uppgifter, är felaktiga och utgör välfärdsbrottslighet.</p>

Exempel: Lämna tips

Exempel 1

Regionen kontrollerar aktiv anslutning till det statliga tandvårdsstödet. Då vårdgivaren inte längre är ansluten till det statliga tandvårdsstödet avansluts vårdgivaren från de regionala tandvårdsstöden.

Försäkringskassan upptäckte att en vårdgivare ökar antal ansökningar om allmänt och särskilt tandvårdsbidrag avsevärt. När Försäkringskassan tittar närmre på ansökningarna upptäcks det att de flesta patienterna är över 65 år och bor långt från mottagningen. Flera av besöken var på helgdagar. Vid närmre kontroll bedöms att patienterna inte varit på mottagningen.

Patienterna betalar kontant, men det finns inga underlag som visar att betalningarna är bokförda i företaget.

Utredningen medför att vårdgivaren avansluts från det statliga tandvårdsstödet.

Tips till:

Ekobrottsmyndigheten om misstänkt penningtvätt, på grund av återkommande stora kontantbetalningar utan bokföring.

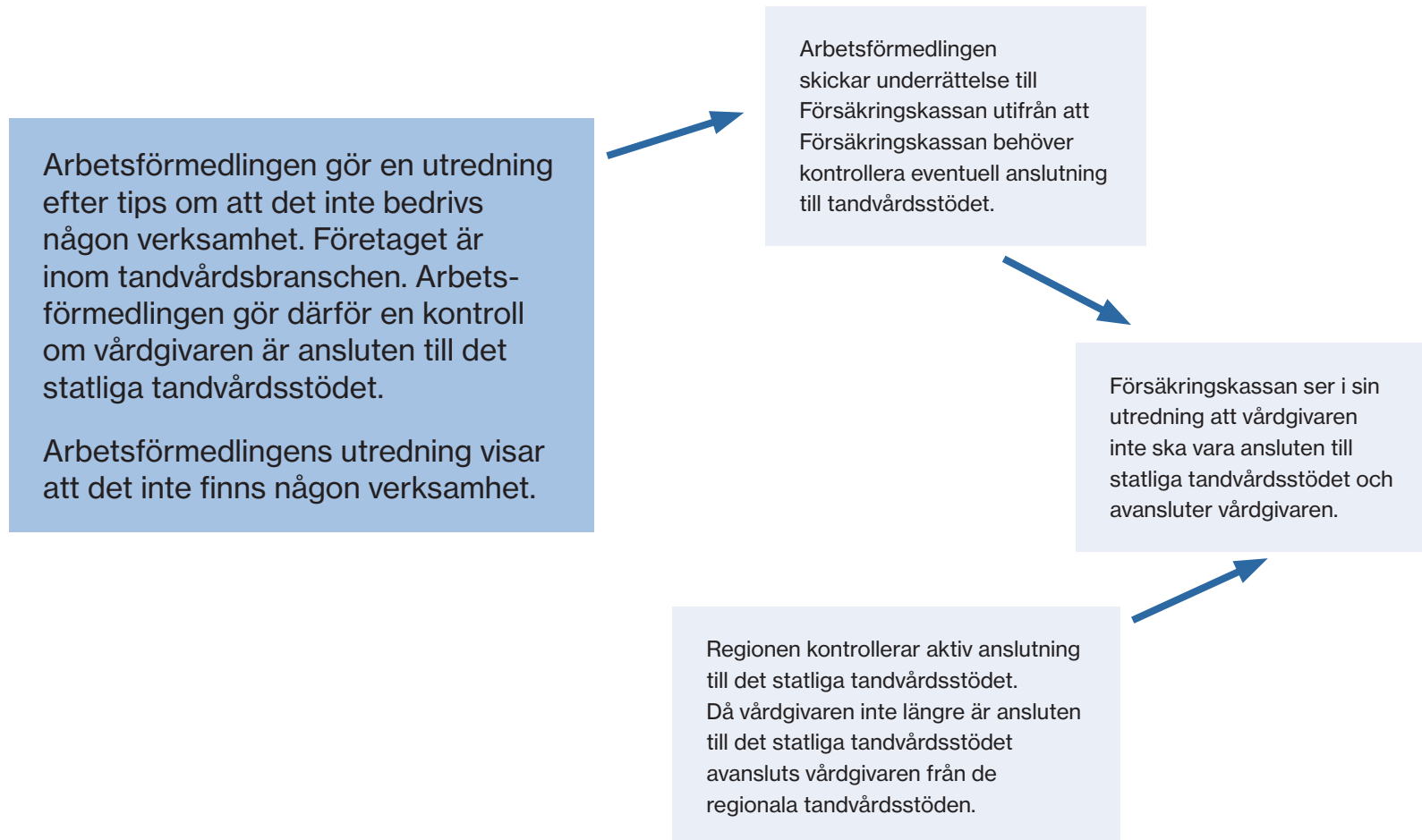
Tips till:

Skatteverket kring bristande bokföring och oredovisade inkomster.

Tips till:

Arbetsförmedlingen. Skatteverket misstänker felaktig utbetalning öven från Arbetsförmedlingen, då Arbetsförmedlingen betalar ut stöd till arbetsgivaren.

Exempel 2

Exempel 3

Vid utredning av Skatteverket framkommer starka misstankar om att utbetalt tandvårdsstöd inte är korrekt. Det kommer in fakturor som bedöms vara falska.

Misstanken kan komma dels utifrån att patienterna ofta inte kommer från närområdet men också utifrån att många av behandlingarna är omfattande och dyra. Skulle även kunna handla om att patienterna inte har betalat sin egen andel.

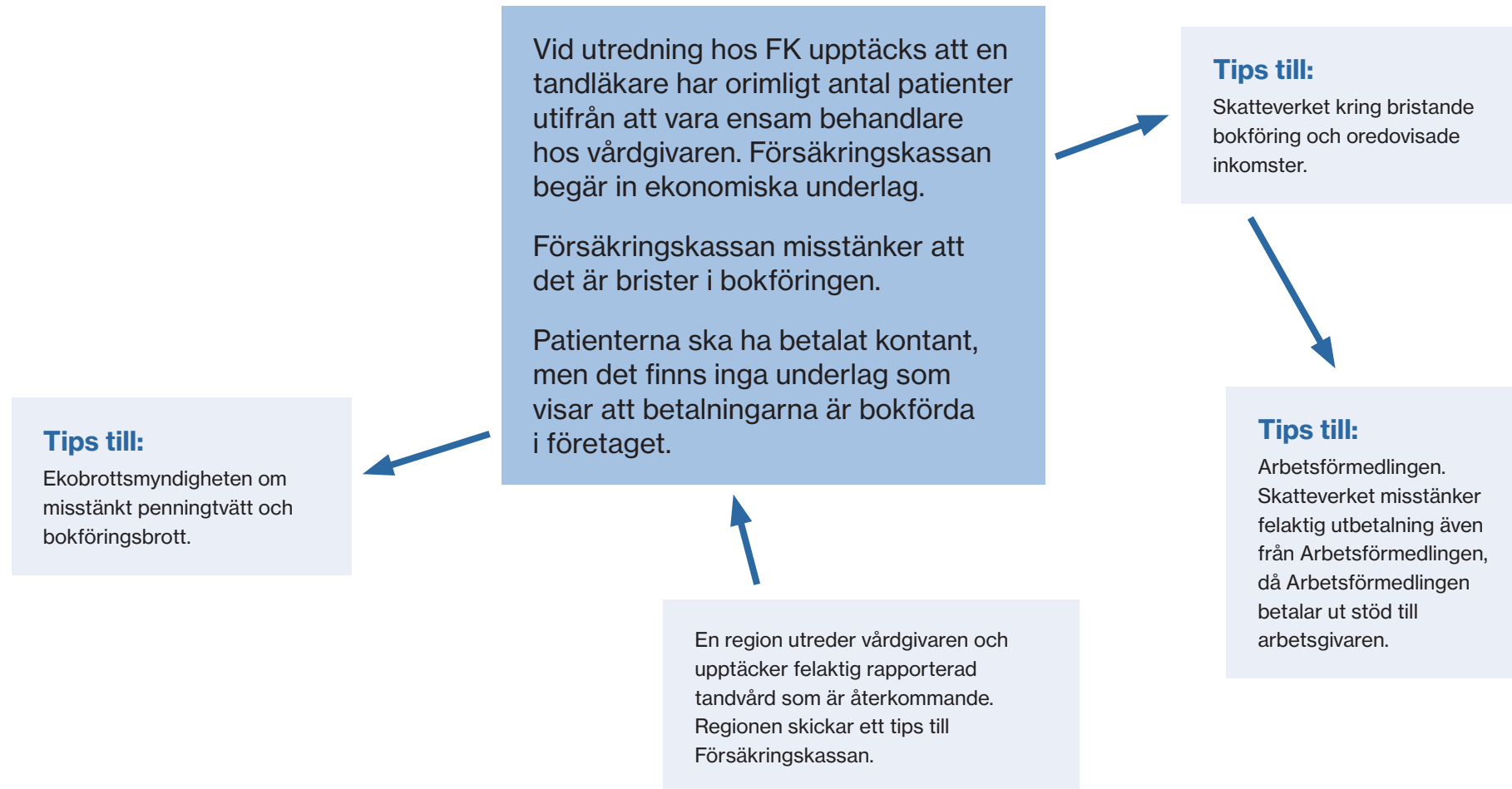
Skatteverket skickar under rättelse till Försäkringskassan. Försäkringskassan initierar en utredning som leder till att vårdgivaren avansluts från det statliga tandvårdsstödet.

Regionen kontrollerar aktiv anslutning till det statliga tandvårdsstödet. Då vårdgivaren inte längre är ansluten till det statliga tandvårdsstödet avansluts vårdgivaren från de regionala tandvårdsstöden.

Tips till:

Arbetsförmedlingen. Skatteverket misstänker även felaktig utbetalning från Arbetsförmedlingen, då Arbetsförmedlingen betalar ut stöd till arbetsgivaren.

Exempel 4

Exempel 5

Regionen upptäcker att en vårdgivare inte har några anställda alls. Företagets ägare arbetar som ensam tandläkare utan tandsköterska. Utredning visar att företaget inte betalar några arbetsgivaravgifter. Företaget bedriver även annan verksamhet utanför tandvårdsområdet.

Tips till:

Skatteverket att det finns misstanke om oegentligheter som till exempel oredovisade löner.

Tips till:

Försäkringskassan att det finns misstankar om att vårdgivaren begär ersättning från det statliga tandvårdsstödet på felaktiga grunder.

Försäkringskassan misstänker felaktiga utbetalningar. I utredningen upptäcks vad som misstänks vara falska fakturor. Det verkar inte finnas någon ordnad bokföring.

Tips till:

Ekobrottsmyndigheten.

Exempel 6

Hur lämnar du tips?

Myndighet/Organisation	Vägar för tips
Försäkringskassan	Tipsa om felaktiga utbetalningar eller bidragsbrott – Försäkringskassan (forsakringskassan.se)
Arbetsförmedlingen	Tipsa om misstänkt bidragsfusk – Arbetsförmedlingen (arbetsformedlingen.se)
Ekobrottsmyndigheten	Tipsa om ekobrott – Ekobrottsmyndigheten
Skatteverket	Tipsa om misstänkt fusk – Skatteverket Rapportera felaktig folkbokföringsadress – Skatteverket
Regionerna	Tipsa beställare/kontakt för tandvård i den region där vårdgivaren har sin verksamhet Kontaktuppgifter tandvård – SKR